

Pneumokockvaccination - Regionövergripande rutin Region Halland

Hitta i dokumentet

[Syfte](#)[Bakgrund](#)[Rekommendationer och vaccinationsprogram](#)[Rekommendationer om pneumokockvaccination till riskgrupper](#)[Rekommenderat vaccin och intervall till vuxna](#)[Revaccination](#)[Ordningsföljd och intervall](#)[Beställning vaccin](#)[Dokumentation](#)[Uppföljning av vaccinationsinsatsen](#)[Patientavgifter](#)[Vaccinkostnad och ersättning](#)[Ordination, delegation och behörighet att administrera vaccin](#)[Vårdhygien](#)[Vaccination vid behandling med antikoagulantia eller trombocythämmare](#)[Läkemedelsreaktioner](#)[Samvaccination med andra vaccin](#)[Referenser](#)[Uppdaterat från föregående version](#)

Syfte

Rutinen ger en samlad beskrivning av hur vaccination mot pneumokocker är organiserad och utförs i Region Halland.

Bakgrund

Pneumokocker är en vanlig orsak till bakteriella luftvägsinfektioner som pneumoni, otit och sinuit. Infektioner orsakade av pneumokocker kan bli allvarliga och orsaka invasiv sjukdom som meningit och sepsis.

Rekommendationer och vaccinationsprogram

Den 1 december 2022 infördes ett nationellt vaccinationsprogram för riskgrupper. Programmet omfattar personer som är 2 år och äldre med vissa sjukdomar/tillstånd och personer det år de fyller 75 år. Om vaccination inte genomförs under det året personen fyller 75 år har personen rätt till kostnadsfri vaccination vid ett senare tillfälle. Detta gäller enbart personer födda 1947 och senare. De grupper som ingår i nationella vaccinationsprogrammet finansieras nationellt och dessa vaccinationer ska överföras till NVR (nationella vaccinationsregistret).

Allmän vaccination mot pneumokocker infördes i barnvaccinationsprogrammet 2009 och allvarlig pneumokocksjukdom orsakad av de typer som ingår i programmet har sedan dess tydligt minskat.

Utöver det nationella vaccinationsprogrammet finns sedan 2016, med uppdatering 2022, rekommendationer för pneumokockvaccination till riskgrupper från Folkhälsomyndigheten. Det innebär att personer 65 år och äldre rekommenderas vaccination som tidigare, även om de inte ingår i programmet såvida de inte har några ytterligare riskfaktorer.

Vaccin, riskgrupper och rekommendationer

För information om vaccin, riskgrupper och rekommendationer, se [Terapirekommendationer Halland Vaccin](#)

Bedömning av riskgruppstillhörighet

Om en person hänvisas till primärvården för vaccination från specialistsjukvården bör hänvisande läkare identifiera om personen tillhör gruppen med mycket hög risk eller gruppen med ökad risk för allvarlig pneumokocksjukdom.

Vårdcentralerna har sällan vaccin till gruppen med mycket hög risk för allvarlig pneumokocksjukdom hemma, varför det är viktigt att personen bokar tid för vaccination i förväg. Information om riskgruppstillhörighet samt rekommenderat vaccin bör därför företrädesvis presenteras via digital remiss alternativt en journalanteckning under Läkemedelshantering i VAS. Pappersremiss är möjligt, men ett sämre alternativ eftersom personen ofta behöver visa upp den fysiskt på vårdcentralen.

Beställning vaccin

Pneumokockvaccin till riskgrupper ska inte förskrivas på recept utan rekvireras till den vårdcentral där vaccinet ska administreras.

Beställning av vaccin (Apexxnar och Prevenar13) från Pfizer sker via Oriolas webshop [Oriola 4 Care](#) eller kundservice enligt ordinarie vaccinbeställningsprocedur.

Beställning av vaccin (Pneumovax och Vaxneuvance) från Merck Sharp & Dohme (MSD) kan göras antingen via [MSD:s webbsida](#) eller Oriolas webshop enligt ordinarie vaccinbeställningsprocedur.

Dokumentation

Bokning

Bokning för vaccination mot pneumokocker bokas vi via 1177.se/halland alternativt via telefon till den vårdcentral där vaccinationen ska utföras.

VAS

Ingen registrering eller dokumentation ska göras i VAS när besöket endast innebär vaccination. Ingen diagnos- eller KVA registrering ska göras.

Om pneumokockvaccination sker i samband med annat planerat besök för patienten och behov finns att kommentera detta i den journalanteckning som görs på besöket i VAS kan det göras på sökord **Läkemedelshantering**. Vaccinationen ska endast registreras i MittVaccin.

MittVaccin

Dokumentation ska göras i MittVaccin och vaccinsaldo måste vara inlagt i systemet innan dokumentation kan ske. **Kundgrupp ska alltid anges** för alla typer av sjukdomsskydd.

Ordination och administrering kan göras antingen vid samma tillfälle eller var för sig, av olika personer eller olika vårdgivare. **Före ordination; kontrollera under funktionen**

Sammanhållen journalföring om invånaren fått en dos sedan tidigare. Då vaccination mot pneumokocker pågått i flera år, är många vaccinationer dokumenterade i VAS och syns därför inte i Sammanhållen journalföring. En kontroll i VAS kan därför vara motiverad. Oavsett var sökningen sker krävs patientens medgivande. Länk till [Arbetsflöde Pneumokockvaccination](#).

Ordination

Efter kontroll av hälsodeklaration ordinerar vaccin, dos, dosering, administrationssätt och lokalisation. Vissa av dessa uppgifter är förifyllda. **Kom ihåg att fylla i rutan Ja, om personen tillhör någon medicinsk riskgrupp** som ska rapporteras till Nationella Vaccinationsregistret, NVR. Då sker överföringen automatiskt. I MittVaccin finns en länk till [Folkhälsomyndigheten](#) där de medicinska riskgrupperna som ska rapporteras är listade. Personer som fyller 75 år rapporteras automatiskt utifrån födelseår

Administrering

Vid administrering anges vaccinationsdatum och batchnummer. Vid administrering av ordination gjord av annan vårdgivare hämtas informationen via funktionen Sammanhållen journalföring.

Om ordination och administrering inte sker vid samma tillfälle är det viktigt att kontrollera hälsodeklarationen igen, vid administreringstillfället.

För användarstöd hänvisas till guider som finns publicerade på Vårdgivarwebben. [Vårdgivare - Region Halland](#) alternativt kontakta Läkemedelssupporten 010- 476 19 00, knappval 1-1-1.

Om MittVaccin inte finns tillgängligt ska dokumentation göras på papper tills systemet åter är tillgängligt– se [MittVaccin reservrutin](#)

Uppföljning av vaccinationsinsatsen

Uppföljning säkerställs genom korrekt dokumentation i MittVaccin. Rapporter baserade på utdata från MittVaccin finns i Business Objects. De används som underlag till uppföljning av statistik och felrapporter. Varje enhet bör ha minst en utsedd ansvarig person som regelbundet tar ut felrapporter och ser till att dessa åtgärdas för att registreringen ska vara korrekt och patientsäker.

NVR

Vaccinationer som ges inom det särskilda nationella programmet ska överföras till Nationella Vaccinationsregistret där övervakning av vaccinationstäckningen sker. Överföringen sker automatiskt i MittVaccin för personer som fyller 75 år utifrån födelseår. Vaccinationerna givna till personer i medicinsk riskgrupp förs över genom att vaccinatören/ordinatören svarar på en fråga om riskgruppsstillhörighet vid registreringen i MittVaccin. Vilka riskgrupper som ska rapporteras till NVR finns på [Folkhälsomyndigheten](#).

Patientavgifter

Enligt regionalt beslut från juni 2021 ska vaccination mot pneumokockinfektion vara avgiftsfri för personer från 65 år och uppåt samt för medicinska riskgrupper. Vaccinet ska inte förskrivas på recept eftersom detta medför en egenavgift för patienten, utan ska rekvireras till aktuell vårdenhet.

Personer som ingår i riskgrupp erbjuds de vaccin som Folkhälsomyndigheten rekommenderar för den aktuella riskgruppen. Om en person som tillhör riskgruppen med ökad risk för allvarlig pneumokocksjukdom själv önskar vaccinera sig med ett vaccin som rekommenderas till riskgruppen med mycket hög risk för allvarlig pneumokocksjukdom betalar personen själv vaccinkostnaden, men vårdbesöket är kostnadsfritt.

Personer som inte ingår i någon definierad riskgrupp betalar avgift enligt gällande hälsovårdstaxa. Var god se [Avgiftshandboken](#) för mer information.

Vaccinkostnad och ersättning

Respektive vårdenhet ansvarar för att rekvirera och erlägga vaccinet.

Vaccinerande enheter inom Vårdval Halland får ersättning för vaccinet samt ersättning för varje vaccination med 100 kronor gällande personer från 65 år samt personer som tillhör riskgrupper. Ersättningen erhålls genom att fylla i blanketten ”Begäran om ersättning för vaccinering mot pneumokocker till riskgrupp” som finns tillgänglig på Vårdgivarwebben: [Blanketter - Vårdgivare \(regionhalland.se\)](https://regionhalland.se).

Region Halland och privata vårdgivare inom Vårdval Halland ingår i nationella avtal med reducerade priser för Pneumovax och Apexxnar.

Begäran om ersättning skickas till Läkemedelsfunktionen vid Regionkontoret enligt kontaktuppgifter på ersättningsblanketten.

Vid frågor gällande ersättning för vaccinkostnad, kontakta lakemedelsstrategi@regionhalland.se.

Ordination, delegation och behörighet att administrera vaccin

Ordination

Läkare har ordinationsrätt för alla vaccinationer och till alla grupper.

Sjuksköterskor med specialistutbildning till distriktssjuksköterska eller barn- och ungdomssjuksköterska har ordinationsrätt för vaccination mot pneumokocker till riskgrupper i nationella rekommendationer enligt 9 § i föreskriften HSLF-FS 2018:43.

Sjuksköterskor som har genomgått en utbildning som ger motsvarande kompetens inom kunskapsområdet som den som distriktssköterskan eller barn- och ungdomssjuksköterskan har, kan också ges i uppdrag att ordinera vaccination till riskgrupper. Uppdraget är personligt, ges av verksamhetschefen och ska vara skriftligt och tidsbegränsat. Uppdraget gäller bara i den verksamhet som verksamhetschefen är ansvarig för.

[En uppdragsblankett som kan användas i Region Hallands verksamheter finns framtagen](#)

Delegation och generell ordination

Ordinationsrätt kan enligt HSLF-FS 2017:37 som trädde i kraft 2018 inte delegeras.

Vaccination av personer som inte tillhör en rekommenderad riskgrupp kräver alltid läkarordination. Skriftlig ordination ska alltid finnas innan läkemedlet ges. Generella direktiv (“generell ordination”) ska enligt samma föreskrift användas restriktivt och omprövas återkommande. Det innebär att de inte bör användas för vaccination utan endast för situationer som uppstår sällan och där snabb läkemedelsbehandling är nödvändig av patientsäkerhetsskäl, exempelvis anafylaxibehandling.

Behörighet att administrera vaccin

Läkare, tandläkare och sjuksköterskor får administrera vaccin. Dessa yrkesgrupper kan också delegera uppgiften till den som har kompetens för att utföra uppgiften enligt 9 kap. HSLF-FS 2017:37. Delegationen är personlig, ska ske skriftligt, omprövas regelbundet och den som delegerar ansvarar för att mottagaren har förutsättningar att fullgöra uppgiften.

Verksamhetschefen ansvarar för att rutinerna för delegation fungerar.

Vårdhygien

[Basala hygienrutiner och klädregler](#) tillämpas vid vaccination. Huddesinfektion är i normalfallet inte medicinskt motiverat vid vaccination. I de fall det är medicinskt motiverat (personer med nedsatt immunförsvar) används i första hand alkohol utan tillsats av klorhexidin.

Vaccination vid behandling med antikoagulantia eller trombocythämmare

För information om rekommenderat administrationssätt för respektive vaccin, se [FASS](#). Subkutan vaccination kan ges utan hänsyn till PK (vid Waranbehandling) och utan hänsyn till när föregående dos av NOAK togs. Kompression av stickstället i 10 minuter rekommenderas. För intramuskulär administrering av vaccin vid samtidig behandling med antikoagulantia eller trombocythämmare, se Terapirekommendationer Halland: [Vaccinationer och andra intramuskulära injektioner](#).

Läkemedelsreaktioner

Observationstid efter vaccination

Det finns ingen rekommendation om specifik observationstid efter pneumokockvaccination för patienter utan känd allergi eller överkänslighet.

Akuta reaktioner och anafylaxiberedskap

Verksamhetschefen ansvarar för att det på den enhet som utför vaccination finns akutbricka/akutväska för hantering av akut överkänslighetsreaktion samt att personalen på plats har kompetens att hantera en akut överkänslighetsreaktion ([SOSFS 1999:26 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om att förebygga och ha beredskap för att behandla vissa överkänslighetsreaktioner](#)). Läkare behöver inte vara närvarande vid vaccination förutsatt att föreskriften ovan uppfylls.

Biverkningar och biverkningsrapportering

Biverkningar efter vaccination ska utan dröjsmål rapporteras till [Läkemedelsverket](#). Dokumentation av misstänkta biverkningar görs i personens journal. Biverkningsrapportering kan, utöver den som sjukvården gör, även göras av patienten.

Samvaccination med andra vaccin

De befintliga pneumokockvaccinerna är samtliga avdödade vaccin och kan därmed ges samtidigt som eller oberoende av andra vacciner om behov finns, men vid samvaccination bör man alltid beakta att biverkningarna av respektive vaccin, oavsett vaccintyp, kan adderas och sammanfalla i tid. Detta saknar oftast betydelse, men kan vara viktigt att beakta vid vaccination av sköra individer som är känsliga för exempelvis feberreaktioner.

Referenser

Folkhälsomyndighetens [Rekommendationer om pneumokockvaccination till riskgrupper Terapirekommendationer Halland- Vacciner](#).

Vaccination och orala antikoagulantia, [Janusinfo.se](#)

Uppdaterat från föregående version

2024-03-01 Uppdaterad version med nytt bokningsförfarande, förtydligande gällande revaccination och borttag av generell observationstid på 15 minuter.

Tidigare versioner

2023-09-01 Omarbetad med hänvisning till Terapirekommendationer kapitel vaccin för information om vaccin, riskgrupper och rekommendation.

2023-03-27 Ny rutin